

Harstad Politikammer
Øysteins gate 8
9405 Harstad
post.troms@politiet.no

Norges Miljøvernforbund
Skuteviksbodene 24
5035 Sandviken

Trondheim 04.12.2019

Politianmeldelse av oppdrett selskapet Salmar Farming A/S for en rømming av ukjent antall oppdrettslaks fra lokalitet 31397 Oterneset i Harstad Kommune, Troms Fylke.

Norges Miljøvernforbund (NMF) anmelder herved Salmar Farming A/S ,og daglig leder ved firmaet for en rømming av ukjent antall laks fra lokaliteten Oterneset, Harstad Kommune. Den rømte oppdrettslaksen er en direkte trussel for villaksen i nærliggende vassdrag . NMF anser rømningen som grov miljøkriminalitet.

Det var den 15.11.2019 at Salmar Farming A/S meldte om rømning av ukjent antall laks fra deres anlegg i forbindelse med at det ble oppdaget en flenge i nota på rundt en meter. Se vedlagte link fra Fiskeridirektoratet.

<https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Nyheter/2019/1119/Roemming-av-oppdrettslaks-i-Troms>

Gjennomsnittsvekten på den rømte laksen var 4 kg. Salmar Farming melder at det ikke dreier seg om en stor rømming. Dette sier oppdretterne alltid, og når de skal telle opp antallet gjenstående laks i nota vet de heller ikke hvor mye laks som har rømt. Dette fordi laks dør, og ny laks blir satt ut under hele produksjonssyklusen på ca. 18 mnd. NMF mener derfor at rømningstallene er mye høyere enn oppdretterne selv oppgir. NMF har også fått vite at oppdrettslaksen på denne lokaliteten var smittet av sykdommen ILA (Infeksiøs lakseanemi) Oppdretter sier at den rømte laksen ikke var smittet av ILA, men

dette finner NMF som svært usannsynlig da følgende sies om denne sykdommen fra Veterinærinstituttet ;

Viruset angriper primært celledaget (endotel) som kler innsiden av blodkar og hjertet. Sykdommen har en typisk smittsom opptreden. Vanligvis starter utbruddet i én merd og sprer seg over uker og måneder til nabomerder. ILA kan på mange måter karakteriseres som en "ulmebrann", men det er også registrert tilfeller med svært høy dødelighet .

På grunn av at dette er en sykdom som sakte sprer seg til alle merder, kan derfor ikke oppdretter konkludere med at den rømte laksen ikke var smittet av ILA.

Sykdommer foringer salgsværdien, og ikke minst så smitter den syke rømte oppdrettslaksen villaks i de vassdragene de vil gå opp i.

Rømt oppdrettslaks er en trussel mot villaksen da de har ulikt arvestoff. Ved rømming forurenses villaksens gener alvorlig av oppdrettslaksen. De ville laksestammer er genetisk programmert til å overleve i sitt naturlige miljø, og i sin barndoms elv spesielt ,igjennom 1000 vis av år med evolusjon. Oppdrettslaksen er genetisk designet gjennom avl for å vokse raskest mulig innenfor merdene. Imidlertid gyter begge i samme vassdrag, og genetisk sammenblanding blir derfor resultatet.

Rømning av oppdrettslaks er en av de mest alvorlige truslene vi har mot en sunn og frisk villaksstamme. NMF estimerer at det rømmer mellom 5 -10 millioner oppdrettslaks, og 2.5 millioner smolt i snitt hvert eneste år. NMF mener rømningstallene er så høye fordi det stadig skjer rømninger som ikke blir innrapportert til Fiskeridepartementet.

Innsiget av villaks har gått jevnt og trutt nedover de siste 20 årene av flere grunner, ikke minst på grunn av sykdommer og lakselus påslag på den utgående villakssmolten fra rundt 600 oppdrettslokaliteter som er i daglig bruk, spredt utover vår kystlinje. I 2018 var det totale innsiget av villaks til våre elver på rundt 500 000 individer ifølge NINA. Dette vil si at det rømmer rundt 10-20 ganger mer oppdrettslaks, enn hele innsiget av villaks hvert eneste år.

Oppdrettsindustrien setter i gang med gjenfangst ved bruk av garn av rømlinger etter dette blir oppdaget. Men disse tiltakene vil kun klare å fange inn et fåtall av rømlingene. Her er tall som 3 % gjenfangst brukt.

For at rømningstallene skal bli sånn noenlunde korrekte krever NMF at all oppdrettslaks fysisk og synlig må merkes som smolt ved fettfinneklipping, eller lignende metoder. Slik kan alle og enhver som fisker etter rømlingene enten det er i sjø eller elv, synlig se hva som er oppdrettslaks eller ikke.

Oppdrettslaks som har rømt som smolt har ingen synlige ytre forskjeller fra villaks, og vil derfor ikke bli fanget inn ved overvåkningsfiske i elv. På grunn av dette vil gen innblandingen bare fortsette og fortsette. Forskerne er meget bekymret for at innblanding av oppdrettslaks i villaksstammene skal utrydde den stedege villaksen. Se link.

<https://forskning.no/hav-og-fiske-partner-havforskningsinstituttet/romt-oppdrettslaks-kan-utslette-villaksen/273323>

Juridisk hjemmelsgrunnlag :

Naturmangfoldloven § 5 (forvaltningsloven for arter)

Målet er at artene , og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder, og de øvrige økologiske betingelser som de er avhengige av. Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

Genetisk forurensning må uomtvistelig anses som «annen forurensning» iht. Lov om vern mot forurensning og om avfall § 6 siste ledd.

Alle har plikt til å unngå forurensning i henhold til hovedregelen i samme lov § 7, NMF mener at rømningstilfeller av laks må betraktes som akutt forurensning jfr.§ 38 og dermed skal varsles til politiet.

§ 38 (akutt forurensning)

« Med akutt forurensning menes forurensning av betydning, som inntreffer plutselig, og som ikke er tillatt etter bestemmelse i eller i medhold til denne lov.»

NMF hevder at enhver slik rømning som en her har hatt fra lokaliteten Oterneset i Harstad kommune må betraktes som grov uaktsom overtredelse av forurensningsloven med gjeldene forskrifter.

Konklusjon :

NMF krever forholdet etterforsket, og anmelder med dette Salmar Farming A/S og daglig leder ved bedriften samt andre ansvarlige, som måtte

avdekkes under etterforskningen for brudd på Lov om vern mot forurensning og avfall § 6,7 og 38 . Og akvakulturlovens § 13, jfr. akvakulturdriftsforskriftenes § 38-39.

NMF krever at de politianmeldte tiltales og straffes i tråd med gjeldende lovverk. NMF anmoder at selskapet Salmar Farming A/S får en bot på mellom 500 og 1000 kroner pr. rømt fisk grunnet genetisk forurensning av stedegne villaksstammer . Kun store bøter, samt evt. fengselsstraff vil kunne forhindre at slike rømminger skjer i fremtiden. NMF krever også at Salmar Farming A/S synlig merker oppdrettslaksen ved fettfinneklipping eller lignende merking som smolt, slik at tvilen om hva som er rømt oppdrettslaks eller stedegen villaks ,ikke forblir et fremtidig problem for de som skal rydde opp i elvene etter slike rømminger.

NMF ber om at utvikling i saken, og eventuelt påtale i sak meddeles saksbehandler Arne Roger Hansen på mailadresse : arr-han@online.no

Leder Norges Miljøvernforbund
Kurt Oddekalv

Saksbehandler
Arne Roger Hansen

